

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un ū an ū 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an ū 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortorii nefrancați nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

NR. 63.

Luni, Marti 19 (31) Martie

1885.

Nou abonament ū

la

„Gazeta Transilvaniei.”

Cu 1 Aprilie st. v. 1885 se începe un ū nou abonament ū, la care invităm pe onorații amici și sprijinitori ai fōiei nōstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ un ū an ū 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 9 franci

„ șese „ 18 „

„ un ū an ū 36 „

} în aur ū sēu în hār-
tiă cu adausul ū a-
giului.

Rugăm ū pe domni ū abonenți, ca sē binevoiascā a-și renoi de cu vreme abonamentului, ca sē nu se ĩntrepuā expediȚiunea diarului.

AdministraȚiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Brașov ū, 18 (30) Martie 1885.

Scirile cele mai nouē sosite din Londra și din Petersburg, ĩn privinȚa cestiunei afgane, ne fac ū a crede, cā Anglia și Rusia suntu ĩn ajun ū de a se ĩncāera ĩn Asia centralā. Pe cānd printr'un ū mesagiu regal ū se conchiamā rezervele și miliȚiile englese, pe atunci ĩn Rusia, printr'un ū ordin ū al ū ministerului de rēsbōi ū, se conchiamā ĩn serviciu activ ū oficerii concediați și mai multe regimente stau gata de plecare spre graniȚele afgane.

Aceste mēsurī de rēsbōiu, luate cu atāta grabā de cele douē puteri ce 'și disputā domnia ĩn centrul ū Asiei, au pricinuit ū mare tamere, cā, ĩsbucnind ū rēsbōiul ū ĩntre Anglia și Rusia, n'ar putē rēmānē nesdruncinatā nici pacea europēnā, cu tōtā depārtarea ĩn care se aflā teatrul ū rēsbōiului.

Temerea cā rēsbōiul ū bate la ūșe e cu atāt ū mai mare, cu cāt ū o telegramā din Londra ĩmpārtășesce, cā guvernul engles ū a trimis ū la Petersburg o depeșā, al ū cārei ton ū energic ū ĩi dā caracterul ū unui ultimatum. ĩn acēstā depeșā, cabinetul engles ū provōcā pe guvernul din Petersburg, ca pe aȚi sē 'i dea un ū rēspuns ū categoric ū, decā e dispus ū sēu nu sē 'și retragā trupele dela graniȚele afgane.

Nu putem ū sci hotārīt ū ce rezultat ū va avē acēst ū ultimatum; dēr decā ținem ū sēmā de aceea, cā Rusia a declarat ū acum cāteva țile, cā prestigiul ū sēu nu 'i permite a face acēst ū pas ū umilitor ū, și dacā nu perdem ū din vedere, cā țiarele guvernamentale ruse au spus ū o pe faȚā, cā n'ar fi moment ū mai favorabil ū pentru Rusia de a 'și eșcutā vechiul ū sēu plan ū de cucerire ĩn centrul ū Asiei ca acum, cānd Anglia este rēu ĩncurcatā ĩn Egipt ū, atunci putem ū spune cu probabilitate, cā semne de o pacnicā aplanare a conflictului afgan ū nu eșistā.

Dēr mai e și o altā ĩmprejurare, care ne face sē credem ū, cā guvernul rus ū nu este nici decum dispus ū a ceda cabinetului engles ū ĩn acēstā cestiune.

Deunā țile Rusia a făcut ū pași pe lāngā Pōrta otomanā, ca sē ĩncheiā o alianȚā cu Turcia; acēsta n'a putut ū o obținē Rusia, dēr a primit ū asigurarea, cā Turcia va păstra cea mai strictā neutralitate.

O altā putere, din partea cāreia mai cautā guvernul rus ū sē se asigure, este Austro-U-

ria. Plecarea ambasadorului rus ū din Viena Lobanoff, se țice cā stā ĩn legăturā cu acēsta și cā el ū ar fi fost ū chemat ū la Petersburg, ca sē dea informaȚiuni, cā ce atitudine 'va observa Austro-Ungaria ĩn cazul ū unui conflict ū ĩntre Anglia și Rusia.

InformaȚiunile lui Lobanoff se țice cā suntu satisfācētoare pentru Rusia: Austro-Ungaria va rēmānē strict ū neutrā, deōrece orice amestec ū ar aduce dupā sine grele complicaȚiuni, precum și un ū șir ū de alte multe cestiuni, a cāror ū rezolvare nu e consult ū sē se aducā acum la ordinea țilei.

Negreșit ū cā acēsta vrea s' o scie și Rusia, cā adecā Austro-Ungaria nu va porni ĩnainte ĩn peninsula balcanicā, ĩn absenȚa Rusiei din Europa. Cei din Petersburg se tem ū fōrte mult ū, cā din ĩncāerarea Rusiei cu Anglia vor ū profita Germania și Austro-Ungaria, și numai acēstā temere a făcut ū pe guvernul rus ū sē amāne de aȚi pe māne o lovire ĩn Asia centralā.

Odatā asigurată Rusia din partea Germaniei și Austro-Ungariei, nu 'i rēmāne decāt ū sē dea ordin ū ca trupele ruseci sē trecā graniȚele afgane; cāci pānā acum cu tōte asigurările pressei vieneze cā Austro-Ungaria nu se gāndesce la nici o nouā cucerire și anexiune, totuși guvernul rus ū era cuprins ū de neĩncredere, mai cu sēmā de cānd cāte-va țiare austro-ungare au accentuat ū, cā momentul ū este favorabil ū pentru Rusia, care stā ĩn bune relaȚiuni cu imperiile europene centrale, de a'și mēsurā puterile cu Anglia.

Acēstā neĩncredere a adus ū dupā sine misiunea lui Lobanoff la Petersburg și, dupā cum am ū spus ū, rezultatul ū misiunii e ĩmbucurător ū pentru Rusia.

Acum atērnā ĩsbucnirea rēsbōiului de tonul ū ĩn care va fi scrisā depeșā-ultimatum a cabinetului engles ū și dacā, dupā cum spun ū telegramele din Londra, conține o ameninȚare pentru Rusia, atunci rēsbōiul ū este ĩn ajun ū de a ĩsbucni.

CRONICA POLITICĂ.

Proiectul de reformā adus de Tisza ĩn camera deputaȚilor ū a suferit ū ĩn ū magnaȚilor ū schimbārī radicale. Cei 150 membri numiți erau sē fiā recrutați din rēndurile specialiștilor ū pricepuți, ei aveau sē punā māna pe cārmā ajutați de inteligenȚa lor ū. AristocraȚia ungarā a șciut ū sē delātare acēst ū pericol ū, conducētorii ei au prescriș ū condiȚiunile, sub cari ar ū fi gata sē primēscā proiectul de reformā și Tisza s'a dat ū dupā ei. Astfel ū fruncea camerei magnaȚilor ū vor ū forma cei 210 magnaȚi mari proprietari, pe lāngā cari se vor ū adāoga cei 26 episcopi, așā cā direcȚiunea conservativā se va sprijini pe 250 voturi. Elementul fluctuant ū ĩl vor ū forma cei 50 reprezentanți ai nobilimei declassate și cei 30 membri numiți, al ū cāror ū numēr ū se pōte ridicā la 50. Caracteristica noiei camere este cea mai reacȚionarā ce se pōte ĩnchipui: cea feudalā. Nobilimea ĩnaltā maghiarā a raportat ū un ū strālucit ū triumf ū, ea se ĩnchiagā ĩntr' o nouā castā, curățitā de nobilimea cu mai puțin ū sēu fārā posesiuni, rezervānd ū și o ĩnfluenȚā de cāpeteniā ĩn legislaȚiunea și desvoltarea Ungariei. Pentru acēst ū preț ū s'a ĩmpacat ū nobilimea cu regimul ū lui Tisza. Reformei camerei deputaȚilor ū ĩi urmēzā dar dupā 37 de ani reforma camerei magnaȚilor ū, care nici odatā nu a avut ū prea multe simpatii ĩn rēndurile partidei liberale. Dar Tisza este și adī conducētorul ū acestei partide și ea va ratifica pactul ū ĩncheiat ū de ministrul ū președinte cu magnaȚii, Legea va deveni fapt ū dar, — țice „N. F. Presse” — ne temem ū cā frumoșele țile dela Araniuez au un ū nou parlament

douē camere e deslāntuitā și ea ascunde miețul multor ū conflicte, cāci numai democraticā nu se pōte numi o astfel de camerā, ca cea nouā a magnaȚilor.

Referitor ū la conflictul dela hotarele afgane se anunȚā, cā ĩn urma unui decret ū al Reginei Angliei, ce s'a cetit ū ĩn camera comunelor ū, s'a decis ū conchemarea rezerviștilor ū și miliȚiei. Desbaterea acēstui decret ū se va ĩncepe aȚi Luni. Decā camera va ratifica conchemarea acēsta, despre ce abia ne mai putem ū ĩndoī, atunci fārā a o putē socoti drept ū o ĩlustrare a unei mobilisārī alarmātore, acēstā mēsurā o putem ū luā drept ū o excepȚionalā ĩntārīre a puterii armate englese — ĩmprejurare care dovedesce seriositatea actualei stārī a regatului. Rezervele suntu 39,244 și miliȚia 30,814 omeni. Pe lāngā ecēste vești, mai putem ū ĩnsemnā și o vorbā a principelui de Wales, care se aflā acum ĩn Berlin ū și care ar fi țis ū cātrā un ū demnitar ū rus ū: „Acum cred ū cā o sē ne batem ū cāt ū mai curēnd ū.”

Perdereā suferitā de Francezi ĩn Tonking a produs ū ĩn o ședinȚā a camerei franceze o ĩncordatā disputā. Din drēpta și din stēnga se ĩndreptārā numeroșe, atacuri asupra ministrului președinte, care nu-i vorbā, se apērā voinicesce, dēr nu put ū desvinovāți ne mai șfirșita amēnare a cestiunii acēsteia. Jules Ferry dise, cā lovirea dela Bang-Bo a fost ū numai o „șocnire,” pe cari viteji generalii și soldați o vor ū repara cāt ū mai de grabā. Generalul Negrier, mulțamit ū ajutōrelor ū primi a douā țile dupā pierdere, va sci sē ĩntōrcā noicul ū rēsbōiului ērāși pe partea sa. Ce privesce renoi pācei, dupā lupta dela Bang-Bo, nu se pōte șpera, cā pricinā cā Chinezii vor ū ĩncepe a crede ērāși, cā suntu „neĩnvincibili” — credinȚā, care de bunā sēmā ĩi va v plea de o mândriā, ce se va pronunȚā și ĩn relaȚiuni a Chinei cu tote statele Europei. — Astfel ū de scenē s' vor ū mai urma ĩn camera deputaȚilor ū francezi, avēnd ū ministrul ū sē mai rēspundā și la alte ĩnterpelārī; el ū vor ū fi socotite de Chinezī drept ū o dovadā, cā nu tōtā FranȚia e ĩnsuflețitā pentru gloria armatelor ū sale, credinȚā, care ĩncā va contribui la ĩntārīrea opoziȚiunii Chinei. Ba bārbații de stat ū chinezī suntu de părere, cā rēsbōiul ū cu China nu e decāt ū o afacere privatā a d-lui Jules Ferry și nicidecum o afacere ce ĩnteresēzā pe toți Francezii; ei judecā, cum se vede, cestiunea orientāndu-se dupā relaȚiunile din patria lor ū.

ĩncā o circularā.

Brașov ū 18 Martie 1885.

Unul ū din corespondenȚii noștri din Selagiu se mirā, cā de ce ĩn așā de puține comune s'au făcut ū parastase ĩntru memoria martirilor ū dela 1785. ĩntr'adevēr ū este de admirat ū nepāsarea, de care se fac ū culpabili mare parte din preoȚii noștri ĩn vremurile acēste grele și periculōse. Dar tōte a depinde numai dela viaȚa preoȚilor ū noștri. Vitrega nōstrā sōrte a voit ū, ca preoȚii tocmai ĩn acēste timpuri dificile sē aibā ĩn fruntea lor ū un ū arhiereu, care nu sēnte romānesce și este străin ū cu totul de trebuinȚele, dorinȚele și aspiraȚiunile credincioșilor ū sēi. Acēst ū arhiereu, de cānd pōrtā cārja arhierēscā n'a stārut ū decāt ū numai spre ĩnstrāinarea preoȚimii romāne de acestui prelat ū, care tinde a ne latinisā ritul ū nostru orientāl ū romānesc ū și care șfiesce de a pāși faȚā cu credincioșii sēi ĩn dul ū cel ū mai despotic ū, spre a aduce se dușmanilor ū cauzei nōstre naȚionale.

Dar nu mai trebuie sē vorbim ū multe, cāci destul ū de bine o caracterisēzā activitatea tritāȚii sale episcopului Szabo din Gherla torul ū circular ū, care l'a trimis ū și eparhiote cu ocaziunea parastaselor ū și Cloșca:

Coloman

delene s'ar intenționa a se ține în 28 a lunii curente serbarea așa numită Horia și Cloșca cu serviciu divin, dreptu aceea amu aflatu de bine a opri sub cea mai grea răspundătate ori ce serviciu sacru, ce doră s'ar intenționa a se ține din aceea împrejurare, deoarece acesta este o demonstrațiune neiertată și antipatriotică, notificându Frăția Ta numai decât și fără nici o amânare dispozițiunea presentă clerului tractualu.

Gherla, la 25 Februarie 1885.

Ioan m. p., epp.

Prigonirea unui preot român.

Ni se scrie, că d. Petru Vlăsa, vice-protopopolu Indolului, pentru articolul cu data Martie publicat în Nr. 41 alu „Gazetei,” în care arăta din ce cauză nu a celebrat paras-tasă pentru Horia, Cloșca și Crișan, în urma acțiunii fiscalului dela tabla regescă cu ziua de 23 Martie a fostu trasu la răspundere prin judecatorulu tribunalului Nagy Zsigmond, aducându sentință de a se pune cauza sub cercetare specială. In contra acestei sentințe s'a însinuatu recursu la tribunalu.

Așa dară prigonirile în contra noastră devinut de și ce merge totu mai violente, căci suntemu uați de două focuri: de societatea maghiară cu entru în Clușiu și de organele puterii, merendū amēndouē mână în mână. La ce sfērșitū orū duce tōte acestea nu putemu sci, dar la unū sfērșitū de bună sēmă că nu.

Probe de cultură maghiară.

Din apropierea Blășului, 27 Martie 1885.

Domnule Redactor! Pre ziua de 21 Martie, antēia sēptēmānā din paresimī — a fostu conchematū sinodulū tractualū alū tractului gr. cat. Blășiu, în comuna Crăciunelū. La acestū sinodū s'au presentatū preste preoți, cei nepresenti avēndū cause suficiente escusatū. — După programul avutū, antēiu s'a ceatū sânta liturgiā; după aceea Reverend. domnū propū tractualū Alimpiu Blășianū a salutatū cu bucuriā preoții adunați, dicēndu-le unū „Bine ați venitū frăți!” — și după facerea istoricului anului espiratū, adū tuturorā țăriā atātū moralā cātū și corporalā vītorū spre a învinge tōte greutățile, ce din tōte păr-suntemū norocoși a le întēpinā — a învitatū pre fratele Ioanū Handrea parochulū Mănarașii, a ține diser-unea cu care era însărcinatū. După acestea au urmārturisirea preoților, și pre când toți meditamū blāndu-ne împrejurulū bisericeii din Crăciunelū si-chiar lângă linia feratā — punctū la 12 ore din și cea trenulū Omnibus — dela unū vagonū amū vēdūtū numai că se deschidū ferestrele; și de acolo eșia o detunăturā de injurii asupra noastră, de gāndei că suntū nesce bestii din munți, aduse pentru prima dată printre omenī. Nu ne puteamū veni îndatā în minte, că ce ar fi, fiindū ocupați cu alte lucruri, încātū totū ce vedeamū nu făcea nicl o impresiune asupra noastră, — dēr vēdēndū totū junime maghiară și sciindū, că dela gimnasiulū (colegiulū) din Aiudū, sau datū vacanțe pe sērbătorī — îndatā ne-amū adusū aminte că suntū studenți, copii Ungurilorū, poporului destinatū a „civilisā orientulū” și cărorā profesorii le-āu datū instrucțiune cum se se pōrte pe acasă, ca se vadā omenii, că suntū crescuți la carte și că are

sē iasā din ei odinoriā cetățeni „pacinici” și „iubitori” de națiunile conlocoitoare.

Mare ne-a fostu indignațiunea și ne-amū dīsū unulū altuia: noi sperāmū, frate, de bine asupra patriei nōstre dēr îndazar, căci vedī rădăcina rēului pānā unde s'a întinsū: Maghiarii prin scoli instruezā tinerimea la urā și disprețū contra a totū ce nu-i maghiarū.

Onōre dar profesorilorū din Aiudū — tignescā-le santele sērbătorī, precum ne-au tignitū nouē salutările, ce le-amū primitū din gura discipulilorū dumnealorū, și le gratulāmū asupra progresului în cultura maghiară, spre care scopū sē mai pregătesce și reuniunea din Clușiu cu filiele ei.

Eu unulū suntū de părere, că Maghiarii nu se mai civilisēzā cātū e lumea, dacă și în veaculū acesta tinerimea, care învață carte, strigā ca sēlbaticii după cei de altū neamū decâtū ei.

Unū preotū presentū.

SCRILE DILEI.

In ziua Florilorū la biserica Sf. Treimī din cetate părintele Bartolomeu Baiulescu a ținutū o predicā de mare interesū despre însemnătatea acestei sērbătorī, avēndū în fața d-sale biserica plinā de ascultători. Cuvintele pētrunđtōre ale zelosului preotū aū ținutū pe ascultătorī într'o încordatā atențiune pānā la fine.

—0—

Ministrulū de culte ungurescū a interđisū pentru tōte scōlele slovace întrebuintārea cărții de cāntece, redigeatā de institutorulū Carolū Ruppeldt din Lipto-Sān-Miclăușū, „Vencek slovenskych narodnich piesni”, sub motivū că conține cāntece panslavistice periculose statului și atātātōre în contra națiunei maghiare.

—0—

Lângă șosēua Felēcului dela Clușiu s'a găsitū într'o olā pe cāmpulū de porumbū (cucuruzū) cadavrulū unui copilū în vārstā de 4 pānā la 5 țile.

—0—

Citimū în „Monitorulū oficialū” din Bucuresci: Joi, 14 Martie, aniversarea proclamārei regatului, la orele 10 jum. diminēta unū Te-Deum s'a oficiatū în sânta Mitropoliā de vicarulū Mitropoliei în presința II. PP. SS. LL. Mitropolițilorū țerei, înconjurați de înaltulū clerū. La acestū serviciu divinū se aflau față d-nii ministri, d. președinte alū Adunārei deputațilorū, casa regalā, mai mulți domni senatori și deputați, funcționarii superiori ai autoritățilorū publice, ofițerii generali și superiori aflați în Capitalā, precum și multe alte persoane de distincțiune. O gardā de onōre se afla înșiruitā în curtea Mitropoliei. La orele 12 din și, MM. LL. Regele și Regina au primitū consiliulū de ministri, care a adusū Suveranilorū felicitāri pentru aniversarea proclamārei regatului prin urmātōrele cuvinte: „Sire! Ziua de 14 Martie va fi tot-d'auna o și de mare serbare pentru țarā. In acestā și s'a încoronatū munca secularā a poporului românū. Dar fără înțelepciunea și conducerea Maiestāței Vōstre, visulū de aurū alū multorū generațiunii nu ar fi pututū deveni unū faptū indeplinitū, astfelū numele Maiestāții Vōstre și alū dinastiei Vōstre este și rămāne nedespărțitū de renascerea nōstrā naționalā și va fi pronunțatū în veci cu respectū și iubire. Sē trăiți Maiestatea Vōstrā și M. S. Regina, spre a serbā încă mulți și îndelungați anī acestā și fericitā, plinī de bucuriā ca și întregū poporulū pe care îi conduceți cu atāta vigōre pe calea māriri!” — Maiestāțile Lorū au binevoitū a exprima viile Lorū mulțumiri pentru aceste urări bine simțite. Cu acestā ocaziune Auguștii nōștri suverani au primitū ne-

numerate telegrame de felicitāri din tōte unghiurile țerei cātū și din străinătate. In capitalā unū mare numărū de persoane s'au grābitū a exprima felicitāri lorū prin inscrieri la Palatū.

—0—

„Romānulū” anunță, că în curēndū granițele Austro-Ungariei se vorū deschide esportului de vite din Romānia. D. comite Kalnoky, ministrulū afacerilorū străine al Austriei, stāruesce energic la Pesta pentru cātū mai neintārđiata deschidere a granițelor.

—0—

La 15 Martie sēra, spune „Romānulū”, între orele 7 și 8, imediatū după terminarea ședinței, a isbucnitū unū incendiu în localulū Camerei deputațilorū din Bucuresci. Foculū a isbucnitū în partea, unde se aflā bufetulū și ușa pe unde intrā deputații în sala ședințelorū. Invelitōrea din acestā parte a localului a fostū distrusā de flacări și de pompieri, ca sē apere partea din susū unde e sala ședințelorū. Pompierii sosindū în numărū fōrte mare și la timpū, archiva, biblioteca cum și mobilierulū secțiunilorū aū scāpatū, fiindū scōse afarā și grāmădite în curtea Mitropoliei. Partea din susū, pe unde începe sala ședințelorū, a rămāsū neatinsā. Pe la orele 9 și jumē-tate pompierii erau încă ocupați cu stingerea și cu distrugerea invelitōrei părțilorū aprinse. Nicl un accidentū nu s'a întēplatū. Unū numerosū publicū alergase la loculū sinistrului.

—0—

Academia romānā în ședința de Vineri a acordatū premiulū Eliade Rădulescu de cincī mii lei, cu 16 voturi contra 6, d-lui N. Densușianu pentru scrierea intitulatā „Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria în anulū 1784—1785.”

—0—

Concertulū-seratā datū de capela orășenescā sub conducerea d-lui maestru de capelā A. Brandner, Duminecā sēra, alū cărui programū l'amū fostū anunțatū în Nru trecutū, a fostū de astā datā fōrte bine și de un publicū alesū cercetatū. Despre execuțiunea pieselorū credemū că va ajunge să spunemū, că nu a lāsātū nimicū de doritū. Atātū solurile d-lorū Max Krause, Franz Kling, și G. A. Krankemann, cāt și celelalte piese furā acompaniate de cele mai frenetice aplause, ba unele ca „O nōpte pe Tēmpa”, valsū de I. Mureșianu și „Die schōne Polin”, polca mazur de Millō-ker, trebuiā repetate. Dorimū ca aceste frumose și amusanse serate musicale, cari vorū continua credemū și d'aci încolo, sē fie pe cātū se pōte de bine cercetate fiindū convinși, că fiā-care va avea aceiași satisfacțiā, pe care a avutū de sigur publiculū asistentū de Duminecā sēra.

—0—

Preoții ortodocși din Bulgaria s'au pusū în grevā; tōte bisericile au fostū închise Dumineca trecutā, preoții refusā chiar cuminecătura. Causa acestei gruve este, că Sobrania a ștersū din bugetū suma de 850,000 franci destinatā pentru plata lefilorū preoțilorū. Greva e organizatā de opozițiā; se crede însă că ea nu va ține multū.

Principiile anarhiștilorū.

(Urmare și fine).

Doctrinile acestui revoluționarū rusū degenerēzā totū mai tare — elū laudā în fine chiar și omorulū, sēvērșitū din cauze politice!

Comuniștii s'au păđitū cātū sē pōte de acestā doctrinā diabolescā. Când era Bakunin de 60 de anī a propagatū o din nou — și din nenorocire — cu succesū. A-tentatele afurisite ale nihilistilorū europeni suntū conse-

FOILETONŪ.

Martirii Crucii din ambele Dacii.

Suntū aprōpe treiđeci de anī, de când a apărutū sub titlulū acesta în tipografia naționalā din Bucuresci*) o scriere fōrte interesantā, e cărei autorū cu numele de I. D. Petrescu era p'atunci unū simplu învățătorū în satulū Rucărū, mai târđiu în Cāmpulungū, ér pānā la 1848 a fostū în funcțiunea de paracliserū (crāsnicū, fētū) la episcopia din Buzēu.

Scrierea de care vorbimū a dedicatū autorulū ei, care și-a culesū tōte cunoscințele și datele numai din cărțile bisericesci, junimei de caracterū și de principii din orașulū Cāmpulungū.

Pentru junimea romānā de caracterū și de principii din țilele nōstre va fi fōrte folositorū a cunōsce ideile nobile, ce a condusū pe acelū învățătorū și de a luā esemply viu dela faptele martirilorū crucii din ambele Dacii, pe cari îi citēzā elū și pe cari îi completā adāundū pe acei adevērați apostoli ai poporului românū, cu nobilā abnegațiune personalā au luptatū pentru

isbēnda marelorū principie ale creștinismului și ale esistenței nōstre naționale.

Trāimū într'o epocā grea și amenințātōre pentru viața nōstrā naționalā și se pare, spre durerea nōstrā, că totū mai multū slābescē în noi sēmțulū nobilū de abnegațiune și de sacrificii personale pentru marile idealuri ale vieței nōstre naționale. In astfelū de timpuri simțimū mai multū ca ori și când lipsa de caractere firme și neșovāitōre și a nōstrā firmā convincțiune este, că aceste caractere nu se potū formā decâtū numai avēndū mereu dinaintea ochilorū figurile pline de abnegațiune, de iubire și de devotamentū curatū și de nobile sentimente religiōse și naționale din istoria nēmului romānescū.

Incepemū cu reproducerea introducțiunei din cartea amintitā. Eatā ce scrie despre adevēratulū și genuinulū christianismū învățătorul dela Cāmpulungū:

„Celū ce va învăța și va face aceea ce învață, acela mare se va numi întrū împērāția cerului.

Krist. (Evang).

Sentimentulū religiosū este innāscutū în omū, ca sentimentulū amorului și alū frumosului. Incă din cei mai obscuri secolī, religiunea s'a simțitū, mai multū sēu mai puținū, în sufletulū popōrelorū celorū mai antice. Ori ce doctrinā, ori ce națiune, ori ce societate, care n'a fost

politicā. Religiunea a fostū și va fi, pentru națiunile barbare, prima școlā de moralā și de filosofā. Creștinismulū a fostū și va fi, în toți secolii, farulū civilizațiunei societăților, și, inparte, alū omului; fără religiune, omulū ar fi fostū și aqi totū unū animalū brutū, unū sēlbatecū, ca acumū 7000 de anī. Viața omului, fără morala divinā, ar fi fostū unū șirū de nefericiri și mōrtea lui unū actū de desperare.

Fiecare națiune își avū legislatorulū ei divinū, care era poetū: Brama la Indieni, Confucius la Chinezi, Zoroastru la Perși, Ammon la Egipteni, Apollon la Greci, Numa la Romani; însă dintre toți reformatorii religiōși ai antichității, Moise fū celū mai mare, fiindū omulū celū mai genialū și mai liberalū: sōrele între planēti! Moise formā prima societate-modelū, basatā pe Dreptate și Libertate. După 2000 de anī, Mosaismulū nāscū Creștinismulū. Reforma lui Christū e cea mai perfectā dintre tōte reformele religiōse, fiindū cea mai apropiatā de naturā și mai conformā cu inima omului și trebuințele lui. Creștinismulū luā sborulū sēu divinū îndatā după sugrumarea Cuvēntului de Caiafele și Pilații secolului sēu, elū rēsturnā cu crucea tōte obstaculile și își întinse sceptrulū sēu de trestii pānā la cele mai ascunse unghiuri ale globului. Dēr acestā religiune nu era astfelū la începutū cum o făcū clerulū mai în urmă, sāngerōsā și idolatrā. Mielulū evangelicū fi

*) „Crucii din ambele Dacii” de I. D. Petrescu, cu D. Aricescu. Bucuresci, tipografia naționalā a l.

evențele doctrinelor lui Bakunin. Eată cum se exprimă elă despre omorū:

»Deorece noi nu admitemă altă activitate, decâtă numai nimicirea, recunoscemă că forma, în care trebuie să se manifeste această activitate, pōte fi fōrte diferită: veninū, pumnalū, streangū etc. Revoluțiunea sfințesce tōte fără deosebire..... Astfelū se potū apucā tōte capetele tinere și sǎnǎtose de lucrarea sfēntă, care constă în stīrpirea rēului, curățirea pământului rusescū cu focū și sabie, unindu-se frățesce cu cei ce facū totū așa în Europa.«

În chipulū acesta Bakunin a cercatū să stīrnescă în poporū încrederea în puterile proprii și s'o întrebuinteze în favorulū causei sale.

În publicațiunile sale s'a feritū de a dā anarchiștiilor ansă să cugete la datorințele morale sēu să aibă considerare cătū de puțină de societate; din contră le-a lăudatū planulū negativū și neschimbăciosū, planulū nimicirei absolute.

Însē, deși în fine i-a succēsū, a-și cam răspāndi doctrinile sale, totuși mărturiscesc singurū, că mai e încă multū de făcutū, și adevă: a convinge și omenimea afară din Europa, pe Chinezī, Negrii, etc. despre mǎrimea »idealei« sale reforme sociale.

Bakunin scie da și aici statū. Lucrătorii din țērile necivilizate suntū risipiți printre națiunile civilizate, așa d. e. Chinezii în California. Aici își vorū însuși cu vreme doctrinile despre libertate, egalitate și solidaritate și întorcēndu-se în patriă le vorū comunicā connaționalilor lorū.

Astfelū cu timpulū întrēga omenime se va preface într'o asociațiune mare federalistă-anarchistă.

După mōrtea agitatorului principiile lui s'au răspānditū și mai departe, le succese chiar a se lăți și pe pământū germanū — mai întēiu în Austria.

Când s'a începutū apoi în Rusia era atentatelorū, a fostū naturalū ca anarchiștii să o salute cu bucuriă. Ba, când întrēga lume civilisatā urgisea atentatele unui Hōdel și unui Nobiling la viața bētrānului monarchū alū Germaniei, federațiunea anarchiștilorū jurassici a avutū curagiulū a cualifica faptele acestorū miserabili ca acte revoluționare, cari meritā recunoscințā.

Legea escepțională, care s'a făcutū în Germania în urma atentatelorū, contra socialū-democrației, a avutū între altele urmarea, că unii din acēsii partidā s'au aruncatū în brațele anarchismului. Astfelū a fostū Ioanū Most, conducătorulū de odinio-ă alū mișcārei lucrătorilor din Berlin.

Fiindcă de atunci a devenitū dātătorū de tonū alū tuturorū anarchiștilorū d'n Europa și America, sē-lū privimū puținū mai de aproape.

De origine socialū-democratū și ca atare în 1874 și 1877 reprezentantū alū cercului Chemnitz în Reichstagulū germanū, a trebuitū să sufere ca redactorū-șefū alū țiarului »Berliner freie Presse« în 1878 pedēpsă, restringere în libertatea sa, de care scāpā fugindū la Londra Aci publicā elū de pe la începutulū anului 1879 o fōiă sēptēmānală »Freiheit,« care s'a lătitū în Germania sub diferite titule: »Madai,« »Forckenbek,« »Reichsanzeiger,« »Nemesis« etc. țiarulū sēu, la începutū în sensulū strictū alū cuvēntului socialū-democratū, deveni totū mai radicalū și mai revoluționarū, așa că partida lucrătorilor germani se vede în fine necesitatā a crea unū altū organū, care să represinte vederile sale: cunoscutulū »Socialū-democratū« din Zürich. Acum trecū Most în tabēra anarchismului, organulū sēu »Freiheit« fū recunoscutū în congresulū anarchiștilorū din Elveția 1881 ca organū alū congresului.

schimbatū în lupulū pǎgānū de cǎtrā chiar vicarii lui Christosū, cei egoiști și lacomi. Fundatorulū creștinismului a fulgeratū ipocrisia în farisei, lăcomia în cǎrturarī și tirānia la cesari, invēțāndū pe omenī a se feri, cātū vorū putē, de aluatulū Fariseilorū și alū Cǎrturarilorū minciñoși. Astfelū ipocrisia și egoismulū suntū cele mai mari viții după spiritulū creștinismului: ele pascū superstiția și fanatismulū, cari suntū rădăcina atātorū rele și nefericiri!

Isus Christos găsi religia lui Moisi putredā prin multele eresii idolatre introduse în mosaismū de preoții și cǎrturarīi lui. Venirea unui reformatorū ca Christū era dēr neapērālā și așteptatā; o reformā era necesarā în religiunea mosaică, plină acum de atātea prejudiții fatale progresului și fericirii Evreilor! Christū basā morala sa pe Amorulū Deitāții și alū Umanitāții: cāci prin amorū se ținū tōte în naturā, prin amorū omulū pōte stīrpi relele și patimile din elū, și pōte fi fericitū. Etā spiritulū evangeliului regeneratōrū: »Ceea ce ție nu-ț place, altuia nu face.« Moralā sublimā! Cristū în religiunea creștină n'a datū preeminențā la nici unulū din discipulii sēi. Petru apostolulū, dreptū recompensā amurului ce aratā invēțatorului sēu, primi dela Christū Pās-torirea oilorū.

(Va urma).

Stilulū țiarului deveni totū mai fanaticū și revoltātorū. Și când a cădūtū țarulū Rusiei jertfā bombelorū nihiliste, Most a fostū destulū de curagiosū să provōce popōrele Europei a imitā acēsā oribilā faptā. Acum își perdū și poporulū englesū rēbdarea; Most fū condamnatū de curtea jurațilorū la 16 luni închisōre.

De astā datā n'a pututū scāpā agitatorulū de armele dreptății. După ce își implini pedēpsa se duse la New-York, unde se transferā și redecțiunea țiarului »Freiheit«. De aci cautā elū și acum a-și răspāndi doctrinile sale, contra aderențilorū din partida socialū-democratică, cari le condamna. În New-York a publicatū o broșurā »Die freie Gesellschaft«, în care se presentā pe sine ca »intemeiătorulū anarchismului scientific« bătēndu-și jocū de Proudhon, deși dela acesta a rēmasū totū ceea ce s'ar putē aduce în ore-care-va legăturā cu »sciința« (!) anarchismului.

În cele urmātore aruncāmū o privire peste vederile lui Most, cari, cum amū dīsū, le împārtășescū ađi și anarchiștii din Austria, Germania, Elveția și America.

În critica stārilorū actuale de lucruri, ca și a statului, Most repetēzā ideile lui Bakunin.

Din contră în ce privescē construirea societāții viitōre, purcede agitatorulū germanū și mai anarchisticū. Pe când Bakunin a admisū unū felū de »comună,« Most nu admite nici acēsā.

Tōte trebuințele omului — țice elū — trebuescū satisfăcute prin grupe, ce au să se formeze între omenī ținēndu-se contū pe voința liberā a fie-căruia. Posesiunea mijlōcelorū de producțiune (capitale, pământū,) cari competū întregēi societāții, trebuie lāsātā unei grupe cātū timpū ea nu va încerca a stricā alteia, ceea ce s'ar putea face prin urcarea în prețū a productelorū. Spre a împedeca acēsā se vorū institui de societate birourī constātōre din omenī pricepētōri de lucruri, cari au să socotescā, cātā muncā cere fiecare marfā. Astfelū va fi cu puțință a face pentru fiecare marfā unū prețū potrivitū, peste care asociațiunile nu potū trece nici când cu vinderea mărfurilorū. De acēsā au să îngrijescā și consumenții, cari încă își au organizațiunile lorū libere, însărcinate cu cumpărarea articolorū. Asociațiunile consumențilorū după părerea anarchiștilorū germani, trebuie să existe, pentrucă în societatea viitōre negustorii numai au locū.

Că în ordinea »ideală« femeia are întrū tōte aceleai drepturi ca bărbatulū, după Most, se înțelege de sine. Cāsătoria n'are de a face nimicū cu biserica, ba nici cu statulū și trebuie să se bazeze pe aplicāriile și inclināriile acelora, cari suntū inrudiți.

Relațiunile sociale se vorū regulā prin congrese convocare din când în când anume pentru acēsū scopū. În loculū legislațiunei este »hotărērea« societāții.

Și în ce privescē prefacerea vieții comune de ađi în cea viitōre Most se alaturā la părerea lui Bakunin.

Sufragiulū universalū trebuie delăturatū, o reformā a societāții pe cale pacnică și legală e imposibilā. Singurulū mijlocū de îmbunătățire este revoluția socială. Pregătirea acesteia este problema anarchiștilorū. Agitațiunea cu sistemū în scopulū revoluțiunei — etā parola, pe care a publicat'o congresulū internaționalū alū anarchiștilorū din Pittsburg (anulū 1883) la propunerea lui Most în »proclamațiunea« sa socială.

De aceea se recomandā completa nimicire a sistemului actual prin ori-ce fel de mijlōce. E datoria anarchiștilor a lăți aceste vederi, nu numai cu cuvēntul, ci și cu fapta.

Ce-i drept, agitatorul german recunōscē cu părere de rēu, că întrēga reacțiune de odatā nu e posibilā. Dar, »executarea la mōrte« a singuraticilor promovēzā în grad mare lucrarea anarchiștilor; cāci lāsānd la o parte propaganda, bogății de sigurū că vorū tremurā cu bogăția lorū, cāci »vorū intēlni pe tatālū Lynch pe tōte potecile, care mǎniosū și resolutū îi amenințā cu pumnalulū rēsbunārei.«

După ce în decursulū timpului va reuși agitarea maselorū poporului la revoltā și anarchiștii vorū triumfā, atunci spre a complectā victoria, vorū stārpi pe toți proprietarii. »Ce ar mai rēmānea din nebăgare de sēmā din grupa capitaliștilorū, ar fi unū ghimpe în noulū corpū alū societāții; ar fi deci o nebuniā și o crimā, dacă n'ar stārpi cu desēvērșire acēsā liftā de parasiți.« Totū de odatā Most își dā silința a liniști lumea, cāci nu se vorū comite multe măceluri. În Germania, crede elū, că s'ar șterge din lumea acēsā »numai« douē miliōne de omenī și mōrtea lorū ce-i dreptū — ca să nu provōce o compătimire rēu aplicatā — se va executā cātū se pōte de umanū, cam cu ajutorulū electricității.«

Până atunci este ori și ce mijlocū contra clasei domnitōre permis, ba chiar și impus; și înainte de tōte n'are nici un anarchiștū să se ferescā de jafū și omorū.

Conformū acestorū oribile invēțături este esplicabil, de ce când s'a golit casa partidei anarchiste, presa acesteia a propusū simplu să se jefuiascā cei mai buni capitaliști, de ore-ce fie-care proprietarū e în cātva responsabilū pentru sistemulū actualū.

Și, — din nenorocire! — întēplārile de curēndū

și de mai 'nainte dovedescū, că nebunele invēțături ale propagandei anarchiste au avutū prea mare succēsū: un succēsū, care nu se pōte țāgādū.

După ce părerile anarchiste revoluționare și-a găsitū aderenții lorū, după ce omorulū tuturorū, celorū ce susținū ordinea socială de ađi, s'a aprobatū principialū, — e numai cestiune de timpū, când vorū începe anarchiștii ataculū asupra proprietarilorū, punēndū averea acestora în serviciulū anarchismului ad majorem anarchi-simi gloriam!

Noi din fericire încă nu ne-am molipsitū, dar nici să nu ne molipsimū; și după ce odatā din esperiența altorū popōre civilizate cunōștemū fatalele urmări ale unorū astfelū de doctrine nebune, să ne ferimū de ele, ca de focū!!

DIVERSE.

O arestase senzațională. — Într'una din țilele sēptēmānei trecute a fostū arestatū în Viena în locuința sa, baronulū Rudolfulū Potier des Echelles, căpitanū în armata austriacă. Causa arestării este, că numitulū oficerū ar fi făcutū întrebuintare neertatā de nisce desemnuri și scrieri militare, cari se ținū de totū secrete. După cum comunicā foile din Viena, bănuēla autorității militare din Viena asupra numitului căpitanū a fostū stērnitā printr'o împārtășire a guvernului Germaniei, că la unū oficerū strēinū, care a fostū arestatū pentru înaltā trădare, s'a aflatū o epistolā, în care numele căpitanului Rudolfulū baronū Potier des Echelles se amintesce în modū de totū compromițetōrū. Se țice, că chiar și unū oficerū prusianū este amestecatū în afacerea acēsā. Se țice mai departe, că planuri despre fortārețe și alte fortificațiuni au fostū puse la dispozițiunea unui birou din Copenhaga.

O dramă familiară. — Unū fabricantū de mașine de cusutū din Viena, cu numele Alfredū Burkhart, s'atōrăvitū împreună cu soția sa și cu unū copilū în vērștā de patru luni de țile cu ciancali. Causa, care a împinsū pe numitulū fabricantū, fōrte stimatū pentru zelulū și onestitatea sa, la acēsū pasū desperatū, au fostū frica de a cădē în concursū. După cum s'a constatatū din scrisorile lāsate, concursulū era neîncunjuratū, cāci a două ții după sēvērșirea faptei de sinucidere, elū avea să plătescā mai multe cambii.

Naintea tribunalului corecționalū. — Se judecā unū vagabundū acusatū de furtū. — Ai mai suferitū vr'o condamnațiune? Întrēbā președintele. — Nu-mi aducū aminte, d-le președinte, dēr suntū sigurū, că de cincī ani încōce nu mi-s'a mai întēplātū nimicū de felulū acesta. — Și cum o scii? — În totū timpulū acesta am fostū în închisōre!

Obiceiuri chineze. — În China es- de obicei a se face invitațiuni, dēr cu condiția d'a fi refuzate. A le primi e o dovadă de-o rea educațiune. De altā parte, fiecare se lingusecē într'una că a refuzatū mai multe invitațiuni. D. Hue fū martorū într'una din țile chineze, micā reprezentațiune, care îi făcū multā plăcerē. După ce unū locuitorū din Canton oferī unui vērū alū sū unū multe bēuturi rēcōritōre, se vēqū aproape nevoitū de da în realitate unū paharū de vinū, dēr sciu să scāpā din acēsā incurcaturā, țicēndū cu indignare acēsui vērū rēu crescutū: »— De unde vii: Cum! îți faci politeța d'a te invita, și tu nu-mi faci politeța d'a refuza? Unde ai invēțatū aceste obiceiuri? La Mongoli; nu mai eşti rudā cu mine.« D. Hue adaogā, că indignarea acēsui era atātū de mare, încāt era aproape sē-i vie rēu.

Vērștā mare. — La 5 ale curente, a încetatū din viață, în comuna Cornetu-din-vale, plasa Sabaru, districtu Ilfovū, femeia Opișā Negru, în vērștā de 125 ani. — Cu acēsā ocașiā s'a petrecutū o scenā fōrte originalā: O altā femeie anume Maria Savu, din comuna vecinā Buda, în vērștā de 105 ani și veche amicā a repesatei, veni s'o plāngā pe acēsā și se rugā într'una la Dēu ca s'ajungā și ea vērștā mōrtei. Este de notatū că amēndouē aceste femei s'au bucuratū până acuma de o deplinā sǎnǎtate și de tōte facultățile.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 15 Martie st. v. 1885.

	Cump.	vēnd.
Renta romānā (5%).	90 ¹ / ₂	—
Renta rom. amort. (5%).	93 ³ / ₄	—
» convert. (6%).	89 ¹ / ₄	—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%).	100	—
» » » (5%).	85	—
» » » urban (7%).	97	—
» » » (6%).	91 ¹ / ₂	—
» » » (5%).	83 ¹ / ₄	—
Banca naționalā a Romāniei	1190	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	299	—
» » Naționalā	225	—
Aurū	12.35%	—
Bancnote austriace contra aurū	—	—

Editorū: Iacobū Muresianu.

Redactorū responsabilū: Dr. Aurel...

Cursul la bursa de Viena din 28 Martie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Bonuri rurale) and Price/Value.

Cursul pieței Brașov din 30 Martie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Bancnote românești, Argint românesc) and Price/Value.

Desfacere.

Cu învoiala D-lui L.... fabricantul de postavuri și mărfuri de lână se voru pune la licitația stofe pentru 4000

Costume bărbătesci pentru primăvară și vară

complete, fine, elegantu-moderne, din lână veritabilă. Fiecare costum este din stofă de lână veritabilă dela Brünn, séu Reichenberg pentru rocă, pantalon și giletă, suficientu pentru statura cea mai mare.

numai 4 fl. 50 cr.

Banii îi înapoieză îndată

dacă nu va plăcea cuiva stofa de costum trimisă. Mostre nu se pot trimite. Comande din provincia se execută cu rambursă postală.

Șaluri de voiagiu din lână

de 5 coți lungime, 2 1/2 coți lățime, foarte fine, cenușii, cafenii, drapă à 3 fl. 50 cr. bucata. Singurul material brută a costat deja mai multu, de aceea toate sunt pe jumătate dăruite.

Adresa și singurul locu reelu pentru comanda la:

General-Agentur inländischer Tuchwaaren J. H. Rabinoviez, Wien II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțăm acelu onorați cetitori, cari voru bine voi a se abonă la fôia noastră de aici încolo, că avem încă în rezervă numeru dela începutul anului 1885, prin urmare potă se aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Bóle secrete

le vîndecă pe basa celei mai nouă constatări ale sciinței, chiar și casurile cele mai desperate fără ca cineva să fie împiedecătu dela lucrul său.

Dr. Bella,

membre alu mai multor societăți sciințifice etc. 6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

(Nr. 133)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face la 1 și 15 ale fiecărui luni.

Administr. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe inia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predeal-Budapesta, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapest-Arad-Teiuș. Each section contains a grid of train routes, times, and prices.